

МЕТОДИ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ КУРСАНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ

METHODS OF COOPERATIVE LEARNING OF ENGLISH SPEAKING OF SECURITY SECTOR CADETS

Стаття присвячена одній із актуальних проблем навчання говорінню англійською мовою курсантів сектору безпеки. Задля удосконалення рівня сформованості навичок і вмінь в говорінні пропонуємо використання кооперативних методів і прийомів навчання говоріння, а саме: Quick, quick trade, World Café Method, прийом на повторення словникового запасу, Timed Pair Share тощо. Ми обґрунтували, розробили та використали ці прийоми в контексті навчальних занять для навчання лексичних одиниць та мовленнєвої компетентності у говорінні для курсантів сектору безпеки відповідно до STANAG – стандартизованих рівнів володіння англійською мовою. Мета кооперативного навчання полягає у виконанні завдань для навчання говоріння у групах, парах, четвінках. Кооперативне навчання сприяє кращому засвоєнню мовленнєвого матеріалу. Крім того навчача діяльність викладача переноситься на навчальну діяльність курсанта. За допомогою кооперативного навчання курсанти навчаються працювати в команді, підтримувати один одного, виправляти за потреби один одного та здійснювати контроль та корекцію. Викладач займає роль спостерігача. Таким чином, курсанти отримують навички, вміння та компетентності в говоріння та вміння співпрацювати, взаємодіяти віч-на-віч, критично мислити. Використовуючи кооперативні методи навчання говоріння, курсанти стають більш вмотивованими до розмови англійською мовою, кожен є повноцінним учасником монологу чи полілогу, враховуючи інклюзивність. Різноманітні методи кооперативного навчання можна використовувати на різних етапах для різних цілей. Зокрема, World Café метод можна використовувати на заключному етапі вивчення теми, коли всі курсанти володіють лексичними одиницями та граматичними формами. Метод Quiz, quiz trade використовується на етапі активізації мовного

матеріалу, для засвоєння граматичних форм, лексичних одиниць та їх дефініцій.
Ключові слова: кооперативні методи навчання, навчання говоріння англійською мовою, STANAG, курсанти.

The article is devoted to one of the urgent problems of teaching security sector cadets to speak English. In order to improve the level of formation of skills and abilities in speaking, we offer the use of cooperative methods and methods of teaching speaking, precisely: Quick, quick trade, World Café Method, Timed Pair Share, etc. We have justified, developed and used these techniques in the context of training sessions to teach lexical items and the competence in speaking for security sector cadets according to STANAG – Standardized Levels of English Proficiency. The purpose of cooperative learning is to perform tasks for teaching speaking in groups, pairs, quarters. Cooperative learning contributes to better assimilation of speech material. In addition, the teacher's teaching activity is transferred into the cadet's educational activity. Through cooperative learning cadets learn to work in a team, support each other, correct and monitor each other when needed. The teacher takes the role of the observer. Thus, cadets acquire skills, abilities and competences in speaking and the ability to cooperate, interact face-to-face, and think critically. Using cooperative methods of teaching speaking, cadets become more motivated to speak in English, everyone is a full participant in a monologue or polylogue, taking into account inclusiveness. Various methods of cooperative learning can be used at different stages for different purposes. In particular, the World Café method can be used at the final stage of learning a topic, when all cadets know the vocabulary of the topic and grammatical forms. The Quiz, quiz trade method is used at the stage of language material activation, to learn grammatical forms, vocabulary and the definitions of the words.
Key words: cooperative learning methods, teaching speaking in English, STANAG, cadets.

УДК 371.385:811.111
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.1.6>

Крапчатова Я.А.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри романо-германських мов
Національної академії Служби безпеки
України

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Все частіше в навчальному просторі використовують кооперативні методи навчання. Кооперативне навчання – це освітній підхід, коли курсанти працюють разом у малих групах для досягнення спільної мети. Це відхід від традиційних методів, де навчання є перш за все індивідуальною діяльністю. У кооперативному навчанні студенти та курсанти співпрацюють, діляться ідеями та підтримують навчання один одного. Ось деякі ключові особливості кооперативного навчання:

Позитивна взаємозалежність: курсанти покладаються один на одного для виконання завдань або досягнення цілей навчання. Успіх залежить від колективних зусиль групи, виховання почуття командної роботи та спільної відповідальності.

Індивідуальна відповідальність: хоча курсанти працюють разом як команда, кожен член несе відповідальність за свій внесок в успіх групи. Це гарантує, що всі курсанти активно залучені та відповідальні за своє навчання.

Взаємодія віч-на-віч: Кооперативне навчання заохочує пряму взаємодію між курсантами. Це може включати обговорення ідей, спільне вирішення проблем або навчання концепцій одне одного. Ця пряма взаємодія сприяє розвитку навичок спілкування та глибшого розуміння матеріалу.

Розвиток навичок співпраці: працюючи в групах, курсанти навчаються цінним навичкам співпраці, таким як спілкування, робота в команді, лідерство та вирішення конфліктів. Ці навички необхідні

не лише в академічному середовищі, але й у професійному та соціальному контекстах.

Сприяє критичному мисленню: кооперативне навчання часто передбачає дії, які вимагають навичок мислення вищого рівня, таких як аналіз інформації, оцінка аргументів і синтез ідей. Через обговорення та дебати в групах курсанти вчаться критично мислити та розвивати власні погляди.

Підвищує мотивацію та залученість: спільна робота з однолітками може підвищити мотивацію та залучення курсантів до матеріалу. Це надає можливості для активної участі та може зробити навчання більш приємним і змістовним.

Підтримує різноманіття та інклюзивність: кооперативне навчання дозволяє курсантам із різними походженнями, здібностями та стилями навчання працювати разом і вчитися один в одного. Це сприяє інклюзивності, оцінюючи унікальний внесок кожного курсанта в групу. Ідея кооперативного навчання протягом усього життя висловлюється в Загальноєвропейських рекомендаціях щодо мовної освіти [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кооперативне навчання походить з США. Концепція кооперативного навчання не має одного творця, оскільки вона розвивалася з плином часу завдяки внеску різних педагогів, дослідників і теоретиків. Проте двом видатним діячам, яким часто приписують популяризацію та формалізацію принципів кооперативного навчання, є Девід і Роджер Джонсони. Девід В. Джонсон і Роджер Т. Джонсон є педагогічними психологами та професорами, які активно досліджували методи кооперативного навчання з 1970-х років. Вони є авторами численних книг і статей на цю тему і вважаються піонерами в цій галузі [2].

Брати Джонсони разом зі своїми колегами розробили ключові принципи та структури кооперативного навчання, наголошуючи на позитивній взаємозалежності, індивідуальній відповідальності, взаємодії віч-на-віч, розвитку навичок співпраці та груповій обробці. Їхня робота мала значний вплив на освітню практику в усьому світі, вплинувши на методи викладання та динаміку класу для сприяння більш активному та цікавому навчанню.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Навчання курсанта виконувати необхідні раціональні дії для того, щоб засвоїти алгоритм здійснення кооперативного навчання – є необхідною умовою успішного здобувача вищої освіти. Таким чином, він або вона сама здійснює самонавчання. Самонавчання та розвиток мовленнєвих вмінь вдосконалюються протягом усього життя. Засобами кооперативного навчання, на нашу думку, є різні методи та прийоми навчання, які передбачають вміння здобувача вищої освіти виконувати свою мовленнєву діяльність, здійснювати самоконтроль та

само- і взаємокорекцію а саме головне, здобувачі зможуть бути *відповідальними* за власні рішення та втілювати їх у життя. Крім того, здобувачі вищої освіти можуть перевіряти та контролювати формування та удосконалення власних мовленнєвих навичок та вмінь.

Отже, мета статті – дослідити засоби та методи кооперативного навчання говоріння, за допомогою яких курсант може здійснювати самонавчання та контроль власної мовленнєвої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що військовослужбовці мають володіти англійською мовою відповідно до STANAG 6001 – Standardised Agreement 6001. Рівні володіння англійською мовою відповідно до узгоджених НАТО стандартизованих рівнів володіння англійською мовою для військовослужбовців, від рівня 0 до рівня 5:

- рівень 0 – завчений (No Proficiency).
- Рівень 1 – Виживання (Survival).
- Level 2 – функціональний (Functional).
- Level 3 – професійний (Professional).
- Level 4 – експерт (Expert).
- Level 5 – (Highly articulate), де висловлення

думок наближене до носія мови.

Пропонуємо висвітлити питання методів кооперативного навчання говоріння англійською мовою для військовослужбовців. Метою кооперативного навчання є залучення до співпраці усіх курсантів одночасно (це робота в парах, четвірках, групах). Навчаюча діяльність викладача переноситься на навчальну діяльність курсантів, таким чином зростає взаємна відповідальність та взаємодопомога серед курсантів, вони стають більш відповідальними та взаємодіють один з одним, викладач займає контролюючу роль спостерігача. Зупинимося детальніше на деяких прийомах *кооперативного* навчання говоріння:

1. Прийом Quick Quick Trade.

Курсантам роздають картки з питаннями. Наприклад, для відпрацювання теми «Подорож» та минулого часу. В картах пишуться питання, наприклад: Коли була твоя остання подорож? Куди ти їздив? Які визначні місця ти відвідав? Які страви куштував? Що тебе здивувало під час подорожі, засмутило, звеселило?, тощо.

Курсанти беруть картки і рухаються по класу з піднятою рукою, шукаючи вільного партнера. Знайшовши партнера курсанти по черзі задають один одному питання, потім обмінюються картками і з піднятою рукою, шукають іншого партнера для спілкування. Таким чином, один курсант проговорює декілька питань.

Ще один варіант цього прийому – це написати на картці дефініцію, визначення слова (або переклад українською, для простішого рівня) а зі зворотного боку саме слово. Курсанти з піднятою рукою підходять один до одного читають визначення по-черзі

та називають слово. Якщо хтось не знає слово, його партнер може надати йому підказку у вигляді першої букви чи перекладу слова, асоціації тощо. Потім курсанти обмінюються картками, повторюють слова та рухаються далі. Таким чином, курсанти повторюють чи вивчають слова, дивлячись на якому етапі проводиться цей метод навчання. Такі картки зі словами курсанти можуть зробити і самостійно, згадавши при цьому слова та їх визначення.

2. Наступний прийом для навчання говоріння називається World Café Method. Цей прийом взятий з психології і використовується для пошуку рішень. Для навчання говоріння використовується також.

Розподіліть групу на 3-4 підгрупи по чотири особи в кожній (в залежності від кількості курсантів у групі). Кожній підгрупі надається пустий плакат А3 чи А4 для записів. Кожна підгрупа обирає господаря або хранителя (Host of the table), який сидить і записує всі ідеї. Решта членів команди – гості. Наприклад, пропонується завдання написати шляхи вирішення проблем забруднення планети, кроки надання першої медичної допомоги тощо. Гості диктують протягом кількох хвилин, хранитель пише. Потім хранитель залишається сидіти за цим же столом, а члени його команди «гості» встають і пересідають за інший стіл і там додають свої рішення цієї проблеми. Завдання хранителя контролювати, які проблеми вже обговорювалися, щоб гості не повторювали одні й ті самі рішення. Додавши рішення проблеми, члени команди пересідають за третій стіл і знову пишуть рішення за третім столом. Потім вони повертаються за свій стіл і підсумовують, що було написано ними та іншими гостями. По закінченню кожен господар столу висловлюється і доповідає про колективні рішення.

3. Прийом – робота в командах. Можна розділити клас на дві команди. Кожній групі з чотирьох чи п'яти чоловік надають постери. Розділіть постер на 2 частини і напишіть всі переваги та недоліки використання інтернету. Потім ці плакати передаються іншій команді, яка в свою чергу пише свої ідеї. Якщо у вас три команди, то плакати ще раз циркулюють, передаються, аж поки постери не повернуться до господарів. В результаті курсанти пропрацюють всю лексику з питання, яке ви поставили, чи рішення проблем.

4. Прийом на повторення словникового запасу.

Попередня підготовка: Викладач готує два списки слів (по 10 слів у кожному з активного вокабуляру), які курсанти вже вивчили. Гра відбувається таким чином:

1) курсанти об'єднуються в пари. Партнер А сидить спиною до дошки. Партнер Б сидить навпроти партнера А, обличчям до дошки.

2) Викладач швидко пише на дошці перший список із 10 слів і каже «Починайте!»

3) Партнер Б починає пояснювати слова англійською мовою партнеру А. Жести дозволені,

але не переклад. Партнер Б не повинен використовувати жодну частину слова (наприклад, якщо слово «туристична агенція», ви не можете сказати «туристична»).

4) Партнер А намагається вгадати слово. Коли слово вгадано правильно, партнер Б переходить до наступного слова.

5) Перша пара, яка вгадала всі 10 слів, піднімає руки. Вони переможці.

6) Потім курсанти міняються ролями і грають знову. Партнер Б сидить спиною до дошки, а партнер А пояснює другий список із 10 слів.

Наступний прийом для навчання говоріння називається **Timed Pair Share**. Курсанти працюють в парах. Викладачем задається тема. Партнер А висловлюється за певною тематикою протягом 1 хвилини, (монологічне мовлення), Партнер Б – слухає не перебиваючи, потім партнери міняються ролями. Партнер Б говорить, партнер А – слухає.

Ще один прийом для роботи в парах у русі. Курсанти встають. Формують два кола. Зовнішнє та внутрішнє. Курсанти стоять обличчям один до одного. Викладач задає тему для спілкування. (Що ви робили на вихідних? Як надати першу медичну допомогу?, тощо). Курсанти працюють в парах. Задають один одному питання та відповідають на них. Потім, сказавши одну чи дві репліки, викладач керує: «Move on» і плескає в долоні. Кожен робить крок вправо і зустрічає нового партнера для спілкування. Таким чином, кожен курсант спілкується не лише з тим, з ким сидить за партою, а з якомога більшою кількістю курсантів.

Висновки. Отже, Кооперативне навчання може приймати різні форми, включаючи групові обговорення, дії з вирішення проблем, спільні проекти, навчання рівних, включаючи ідеї «мозкового штурму». Викладачі відіграють вирішальну роль у структуруванні та сприянні спільному навчанню, щоб забезпечити його продуктивність і користь для всіх залучених курсантів.

Для ефективного кооперативного навчання необхідні деякі ключові особливості:

Позитивна взаємозалежність: курсанти покладаються один на одного для виконання завдань або досягнення цілей навчання. Успіх залежить від колективних зусиль групи, виховання почуття командної роботи та спільної відповідальності.

Індивідуальна відповідальність: хоча курсанти працюють разом як команда, кожен член несе відповідальність за свій внесок в успіх групи. Це гарантує, що всі вони активно залучені та відповідальні за своє навчання.

Взаємодія віч-на-віч: Кооперативне навчання заохочує пряму взаємодію між курсантами. Це може включати обговорення ідей, спільне вирішення проблем або навчання концепцій одне одного. Ця пряма взаємодія сприяє розвитку навичок спілкування та глибшого розуміння матеріалу.

Розвиток навичок співпраці: працюючи в групах, курсанти навчаються цінним навичкам співпраці, таким як спілкування, робота в команді, лідерство та вирішення конфліктів. Ці навички необхідні не лише в академічному середовищі, але й у професійному та соціальному контекстах.

Сприяє критичному мисленню: кооперативне навчання часто передбачає дії, які вимагають навичок мислення вищого рівня, таких як аналіз інформації, оцінка аргументів і синтез ідей. Через обговорення та дебати в групах студенти та курсанти вчаться критично мислити та розвивати власні погляди.

Підвищує мотивацію та залученість: спільна робота з однолітками може підвищити мотивацію та залучення студентів та курсантів до матеріалу. Це надає можливості для активної участі

та може зробити навчання більш приємним і змістовним.

Отже, кооперативне навчання може приймати різні форми, включаючи групові обговорення, дії з вирішення проблем, спільні проекти тощо і використовується для навчання англійської мови (говоріння та письма), в тому числі на основі військової тематики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Крапчатова Я. А. Методика організації само- і взаємоконтролю рівня сформованості англійської мовної компетенції в аудіюванні у майбутніх філологів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. К., 2014. 266 с.